

Sygn. akt I C 1359/15

WYROK

WIMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2015 roku

Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Tomira Sobczak

Protokolant: starszy sekretarz sądu Alicja Malińska

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2015 r. w Ostrowie Wielkopolskim na rozprawie

sprawy z **powództwa M. B. i M. B.**

przeciwko **Bank (...) S.A. w G.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. oddała powództwo

II. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 2.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego

III. nie obciąża powodów kosztami sądowymi

(-) Tomira Sobczak

Sygn. akt I C 1359 / 15

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym dnia 14 maja 2015 r. powodowie M. B.

i M. B. wnieśli przeciwko pozwanemu Bankowi (...) S.A. z siedzibą w G. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez wierzyciela (...) Bank Spółka Akcyjna w G. dnia 8 grudnia 2009 r. numer (...), któremu Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim postanowieniem z dnia 22 marca 2010 r. wydanym w sprawie I Co 3001/09 nadał klauzulę wykonalności przeciwko powodom na rzecz pozwanego jako nowego wierzyciela. Ponadto powodowie domagali się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że podstawę wystawienia przeciwko nim wyżej wskazanego bankowego tytułu egzekucyjnego stanowiła umowa kredytu gotówkowego z dnia 6 października 2005 r., na podstawie której Bank udzielił im kredytu w wysokości 27.237,31 zł z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne oraz opłacenie: opłaty przygotowawczej, prowizji od udzielonego kredytu oraz kosztów zabezpieczenia kredytobiorcy. Podali, że ustalony koszt prowizji to 2.248,72 zł, wysokość opłaty przygotowawczej była ustalona na 45,00 zł, a koszt zabezpieczenia wynosił 1.970,79 zł. Łącznie więc wszystkie koszty związane z kredytem przekroczyły 5 % jego wartości, co było niezgodne z art. 7 a ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z art. 15 tejże ustawy natomiast, w takim przypadku następowała zmiana zasad udzielenia kredytu w ten sposób, że konsument po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia co do zasady zobowiązany był do zwrotu kredytu bez oprocentowania i

innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy. Podnieśli również, że żądane pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego znajduje uzasadnienie w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., w którym przepisy art. 96 ust. 1 i art. 97 ustawy Prawo bankowe zostały uznane za niezgodne z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Zgodnie bowiem z orzecznictwem Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego odroczenie przez Trybunał Konstytucyjny wejścia w życie jego orzeczenia nie powoduje, że przepis uznany za niezgodny z Konstytucją musi być stosowany do daty tego odroczenia.

W piśmie procesowym datowanym na 9 października 2015 r. powodowie uzupełniając podali, że kwestionowany przez nich bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony został na podstawie wyciągu z ksiąg rachunkowych banku, a zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 r. sygn. akt P 7/09 art. 95 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i z art. 76 Konstytucji. Stąd też wyciąg z ksiąg rachunkowych banku jako dokument prywatny nie mógł być podstawą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. Ponadto podnieśli, że judykatura wskazuje, iż przepis uznany za niezgodny z Konstytucją ma taki charakter od początku.

Pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w G. w odpowiedzi na pozew z dnia 19 października wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że zaprzecza wszelkim twierdzeniom powodów, poza wyraźnie przyznanymi. Przyznał fakt zawarcia przez G. M. Bank z powodami wskazywanej przez nich umowy kredytu gotówkowego nr (...) i wystawienie przeciwko nim na podstawie tej umowy bankowego tytułu egzekucyjnego wobec braku umówionej spłaty należności. Potwierdził także fakt nadania temu tytułowi przez Sąd klauzuli wykonalności opisanym w pozwie postanowieniem. Podał, że bezzasadny jest podnoszony przez powodów zarzut zawyżenia naliczonych kosztów kredytu, były one zgodne z ustawą z dnia 12 maja 2001 r. o kredycie konsumenckim, a podpisując umowę powodowie wyrazili zgodę na ich poniesienie. Poniesienie tychże kosztów przez powodów było konieczne dla uzyskania przez nich kredytu. Wskazał, że nie zasługuje również na uwzględnienie zarzut dotyczący niekonstytucyjności przepisów stanowiących podstawę wystawiania przez banki bankowych tytułów egzekucyjnych. W powołanym w pozwie wyroku Trybunał Konstytucyjny odroczył bowiem utratę mocy obowiązującej tych przepisów do dnia 1 sierpnia 2016 r. Sam Trybunał oraz Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślali, że w takim przypadku do daty wskazanej w wyroku TK przepisy uznane za niezgodne z Konstytucją mają zastosowanie. Wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego i nadanie mu klauzuli wykonalności było więc prawidłowe.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 6 października 2005 r. powodowie zawarli z (...) Bank S.A. z siedzibą w G. umowę kredytu gotówkowego nr (...). Strony określiły, że jest ona zawarta „na podstawie ustawy Prawo bankowe, ustawy o kredycie konsumenckim oraz warunkach określonych w Regulaminie udzielania kredytów gotówkowych przez G. M. Bank”. Zgodnie z § 1 tej umowy, Bank udzielił powodom kredytu gotówkowego w wysokości 27.237,31 zł na okres od 7 października 2005 r. do 7 października 2010 r. na cele konsumpcyjne oraz spłaceniu: opłaty przygotowawczej i prowizji od udzielonego kredytu i kosztów ubezpieczenia z tytułu objęcia ochroną ubezpieczeniową Kredytobiorcy w ramach Umów (...) Grupowego Kredytobiorców 1) i 2) za pośrednictwem (...) S.C. na podstawie zawartej z nim umowy agencyjnej. W § 3 przedmiotowej umowy strony określiły, że kredytobiorcy są zobowiązani ponieść wszelkie koszty związane z zawarciem i realizacją umowy kredytu (ust.1). Ponadto w tym paragrafie określone było oprocentowanie kredytu ustalone według zmiennej stopy procentowej wyrażonej w stosunku rocznym (ust. 2-9 i 12), a także oświadczenie, że Bank pobiera prowizje i opłaty według zasad i stawek określonych w tejże umowie oraz (...) Bank (...) S.A., a za obsługę kredytową Bank pobiera przez cały okres kredytowania miesięczną opłatę w wysokości 9,00 zł (ust. 10). Ponadto określone w tym paragrafie zostało (ust. 11), iż „na całkowity koszt kredytu w wysokości 23.852,15 zł, składają się:

1) opłata przygotowawcza w wysokości 45,00 zł,

- 2) prowizja od udzielonego kredytu w wysokości 2.248,72 zł,
- 3) koszty ubezpieczenia z tytułu objęcia ochroną ubezpieczeniową Kredytobiorcy w ramach Umów (...) Grupowego Kredytobiorców w wysokości 1.970,79 zł,
- 4) należna Bankowi za cały okres kredytowania opłata za obsługę kredytową, o której mowa w ust. 10, w wysokości 540,00 zł,
- 5) należne Bankowi za cały okres kredytowania odsetki w wysokości 19.047,64 zł”.

Ponadto w § 3 ust. 14 określone zostało, że łączna kwota wszystkich kosztów oraz opłat i prowizji, które ponoszą Kredytobiorcy wynosi 23.852,15 zł.

(dowód: umowa kredytu k.18-20, 35-37; okoliczności bezsporne)

W związku z brakiem terminowej spłaty kredytu przez powodów (...) Bank S.A. z siedzibą w G. dnia 8 grudnia 2009 r. wystawił przeciwko nim bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) na należność główną w kwocie 13.726,62 zł, odsetki umowne należne za okres bliżej w tym tytule określony w kwocie 1.936,70 zł, odsetki karne należne za okres bliżej w tym tytule określony w kwocie 674,14 zł, opłatę za obsługę kredytu w kwocie 45,00 zł oraz dalsze umowne odsetki karne w wysokości 31,5 % w stosunku rocznym od kwoty 13.726,62 zł od dnia 9 grudnia 2009 r. do dnia zapłaty. Postanowieniem z dnia 22 marca 2010 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Co 3001/09 Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim nadał przedmiotowemu bankowemu tytułowi egzekucyjnego klauzulę wykonalności przeciwko powodom – na rzecz pozwanego jako nowego wierzyciela, z jednoczesnym ograniczeniem odpowiedzialności powodów na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 54.474,62 zł. Postanowienie to uprawomocniło się.

(dowód: postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności k. 21; okoliczności bezsporne)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane wyżej dowody z dokumentów.

Wiarygodność tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu i nie była przez strony podważana; dokument stanowiący odpis postanowienia Sądu o nadaniu klauzuli wykonalności jako dokument urzędowy korzystał ponadto z domniemania prawdziwości treści w nich zawartych wynikającego z art. 244 § 1 kpc.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był pomiędzy stronami bezsporny, wywodziły one jedynie odmienne oceny prawne zaistniałych faktów.

Sąd zważył co następuje:

Powodowie domagali się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wskazanego wyżej bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, stanowiącego podstawę do dochodzenia od nich przez pozwanego zadłużenia z tytułu powołanej umowy kredytowej. Nie byli wprawdzie reprezentowani w sprawie przez fachowego pełnomocnika, jednak rodzaj swojego powództwa sformułowali wyraźnie i jednoznacznie.

Zgodnie z art. 840 § 1 kpc dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia - jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście (pkt 1), a także jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na

zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie

W judykaturze przyjmuje się, że przepisy art. 840 kpc mogą stanowić podstawę pozbawienia wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego. Dotyczy to zarówno zarzutów powstałych przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego, po jego wystawieniu a przed nadaniem mu klauzuli wykonalności, a także po jej nadaniu. Przepisy te mają także zastosowanie w sytuacji, w której dłużnik podnosi zarzuty materialnoprawne przeciwko roszczeniu banku, w tym dotyczące pierwotnego nieistnienia zobowiązania wobec banku lub istnienia go w mniejszej aniżeli wynika to z tytułu wysokości (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r. sygn. akt III CZP 78/03 opubl. Prok. i Pr. – wkł. (...), wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 maja 2015 r. sygn. akt i ACa 1008/14 opubl. Lex nr 1785303).

Powołane przez powodów orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego nie może stanowić podstawy uwzględnienia powództwa w niniejszej sprawie. Istotnie, w wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r. sygn. akt P 45/12 (opubl. Dz.U. z 2015 r. poz. 559) Trybunał ten uznał, że przepisy art. 96 ust. 1 i art. 97 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 128) są niezgodne z art. 32 ust. 1 Konstytucji, orzekając jednocześnie, że tracą one moc obowiązującą z dniem 1 sierpnia 2016 r. Ponadto w wyroku z dnia 15 marca 2011 r. sygn. akt P 7/09 (opubl. Dz.U. z 2011 r. nr 72 poz. 388) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 95 ust. 1 tejże ustawy w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075), w związku z art. 244 § 1 i art. 252 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 20 Konstytucji. Z treści orzeczeń tych nie można jednak wyprowadzić podstaw do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego określonych w art. 840 kc. Nie stanowią one zdarzeń świadczących o tym, że zobowiązanie pozwanych jako dłużników Banku nie istniało, istniało w innej wysokości, wygasło albo nie może być egzekwowane. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mogą stanowić podstawę wzruszenia tytułu egzekucyjnego w trybie wznowienia postępowania zainicjowanego odpowiednią skargą, co wynika z treści art. 401¹ kpc. Należy zaznaczyć, że w uzasadnieniu powołanego wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że uznane za niezgodne z Konstytucją przepisy w okresie tzw. odroczenia utraty przez nie mocy obowiązującej powinny być stosowane przez ich adresatów, o ile nie zostaną wcześniej uchylone lub zmienione. Nie sposób z obu tych orzeczeń wyciągnąć wniosku, że dotąd wydane na podstawie uznanych za niezgodne z Konstytucją przepisów art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 Prawa bankowego bankowe tytuły egzekucyjne, zaopatrzone następnie w klauzule wykonalności, nie mogą być podstawą egzekucji należności od dłużników. Zresztą kwestie zakresu czasowego zastosowania przepisów uznanych przez TK za niekonstytucyjne należą do spornych w doktrynie prawa konstytucyjnego, jednakże w niniejszej sprawie z uwagi na charakter prawny powództwa nie ma na ich roztrząsanie miejsca.

Drugi z zarzutów zgłoszonych przez powodów, a dotyczący ustalenia łącznych kosztów uzyskania kredytu na zbyt wysokim poziomie, także należy uznać za chybiony.

Jak wynika już z samej powołanej wyżej treści umowy o kredyt gotówkowy łączącej powodów z G. M. Bank, do uzyskanego przez nich kredytu miały zastosowanie przepisy obowiązującej wówczas ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (tekst pierwotny Dz.U. z 2001 r. nr 100 poz. 1081 z późn. zm.). Zgodnie z przepisem art. 7 a przedmiotowej ustawy, łączna kwota wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, z wyłączeniem udokumentowanych lub wynikających z innych przepisów prawa kosztów, związanych z ustanowieniem, zmianą lub wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczeń (w tym kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4 tej ustawy), nie może przekroczyć 5 % kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego.

Mając na uwadze wysokość określonych w umowie kredytowej kosztów uzyskania kredytu w postaci opłaty miesięcznej za obsługę kredytową (9,00 zł), opłaty przygotowawczej (45,00 zł), prowizji od udzielonego kredytu (2.248,72 zł) i opłaty za obsługę kredytową (540,00 zł) stwierdzić trzeba, że łącznie przekraczała ona 5 % kwoty udzielonego kredytu (kredyt udzielony był bowiem powodom w kwocie 27.237,31 zł). Należy jednak mieć na uwadze datę zawarcia przedmiotowej umowy kredytu gotówkowego. Miał to miejsce dnia 6 października 2005 r. Tymczasem cytowany przepis art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim został wprowadzony do tego aktu prawnego przez art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2005 r. nr 157 poz. 1316). Powołana ustawa nowelizująca weszła w życie w dniu 20 lutego 2006 r., a więc już po zawarciu przez powodów z (...) Bank S.A. umowy kredytowej. Natomiast przepis przejściowy, art. 5, tej ustawy nowelizującej stanowił, że jej przepisy stosuje się do czynności prawnych dokonywanych po jej wejściu w życie. A contrario – do czynności prawnych dokonywanych przed dniem wejścia w życie nowelizacji, jej przepisy nie mają zastosowania. Ograniczenie wysokości łącznych kosztów uzyskania kredytu przewidziane w art. 7a przytoczonej ustawy o kredycie konsumenckim miało więc zastosowanie do umów kredytowych zawartych od dnia 20 lutego 2006 r., a tym samym nie znajduje zastosowania do umowy łączącej powodów z poprzednikiem prawnym pozwanego.

Marginalnie należy zauważyć, że nawet gdyby art. 7a wskazanej wyżej ustawy o kredycie konsumenckim miał zastosowanie do umowy kredytowej powołanej w pozwie, to i tak nie wywoływałoby to skutków określonych w art. 15 ust. 1 tej ustawy sprowadzających się co do zasady do obowiązku zwrotu przez konsumenta kredytu bez oprocentowania i innych kosztów należnych kredytodawcy, po złożeniu stosownego oświadczenia przez kredytobiorcę. Wprowadzając przepis art. 7a do tejże ustawy nie zmieniono bowiem treści jej art. 15 ust. 1, zgodnie z którym opisane skutki mogły zachodzić jedynie w razie naruszenia przez kredytodawcę art. 4-7 ustawy, a nie art. 7a.

W tym stanie rzeczy powództwo M. B. i M. B. pozbawione jest podstaw i jako takie podlega oddaleniu, o czym Sąd orzekł w punkcie I wyroku.

Ponieważ powodowie przegrali sprawę w całości, na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc zobowiązani są zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty procesu, sprowadzające się w niniejszej sprawie do kosztów wynagrodzenia reprezentującego pozwanego adwokata. Tytułem tychże kosztów Sąd zasądził więc od nich solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 2.400,00 zł ustaloną stosownie do § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.). Ponadto Sąd na podstawie art. 102 kpc odstąpił od obciążania powodów kosztami sądowymi, które stosownie do wyniku sprawy powinni byli ponieść – z uwagi na ich trudną sytuację majątkową wskazaną w oświadczeniu załączonym do akt.

/-/Tomira Sobczak